

Přísaha pro nás není všední věc. Sestry a bratři, nevím jak vy, ale já osobně považuji přísahu za něco mimořádného, za něco slavnostního až svátečního. Den, jakých není příliš. A myslím, že nejsem jediný, kdo přísahu a přísahání vnímá takto slavnostně. Ku příkladu v armádě je den, kdy složí přísahu noví vojáci, dnem volna pro celou jednotku, dnem svátečním. A když se skládají menší přísahy – takové, kdy se neslibuje položit vlastní život na obranu vlasti – i tehdy naslouchající lidé povstávají a ukazují svůj respekt k vyjádřenému závazku.

A již zde se ukazuje ohromný rozdíl mezi naší dobou a dobou Ježíšovou. Přísaha tenkrát byla patrně docela běžnou záležitostí. Takřka každodenní záležitostí. Stačí jen nahlédnout do evangelia a zjistit, kam je zařazena Kristova řeč o přísahách. V těsném sousedství nalezneme výroky o nenávisti a o zlobě, výroky o odplatě, o nevěře a o rozvodu. Čili výroky o věcech, na něž dnes a denně narážíme. Které jsou běžné ažaž. Ani přísaha nebyla pro starověké Orientálce ničím výjimečným, ničím svátečním. Spíše naopak. Přísaha se stala obyčejným slovním obratem, který se vkládal do řeči, když bylo nutno něco zdůraznit. Aby vynikla závažnost pronášených slov, bylo zvykem dovolávat se velikých a posvátných věcí. Nebe, země, hlavního města Jeruzaléma, chrámu či jeho oltáře, bohoslužeb atd. Ostatně i my známe z historické literatury a z filmů různé příklady zapřísahání: při všem, co je svaté, při hrobu vlastní matky. Snad byste si sami vzpomněli, při čem všem se lze v návalu horlivosti zapřísahat. Ze slavnostního závazku se stal pokleslý výrazový prostředek.

Já však vám pravím, abyste nepřísahali vůbec, říká Kristus. (34)

Nežli si takhle kazit řeč, nežli tahle lehkomyšlně mrhat vážnými slovy, to raději neříkat nic. Žádnou přísahu, žádné zapřísahání se. Vždyť je to

trapné, čeho všeho se lidé přísazně dovolávají. Jako kdyby to měli ve své moci. Jako kdyby tím mohli ručit za správnost svých slov. Ježíš dobře věděl, co všechno si člověk může dovolit. A co už si dovolit nesmí. Kristus uměl rozlišit opravdové schopnosti od velkohubého chvástání. Copak není chvástáním, když si z Pána Boha udělám poskoka?

Když se nazdařbůh dovolávám nebes a dle libosti si беру Boha za svědka svých slov? Odkud vím, že mne poslechne, když mně se to hodí? Odkud vím, že Hospodin bude svědčit v můj prospěch? Že chce nést odpovědnost za mé činy, za má slova? Nemůžu přece spoléhat, že mi Pán vesmíru poslouží. Mám se předně starat, abych jemu sloužil já sám. Nemůžu spoléhat ani na to, že mi poslouží země či cokoliv z Božího stvoření, poněvadž ani ono mi nepatří. Je nám lidem pouze zapůjčeno z rukou Stvořitelových.

Vzpomeňme nyní na praotce Abrahama, jak se v prvním čtení přimlouval za zavrženíhodná města Sodomu a Gomoru. Jeho přimluva byla naléhavá, dalo by se říci, že Abraham vyvíjel na Hospodina nátlak. Ale zachoval si úctu k Bohu a vědomí, že před Bohem je jen prach, který nemůže Bohu poroučet a vznášet nároky. Abraham se svými slovy nesnažil Boha spoutat a připnout na vodítko, nýbrž spoléhal na Boží velkorysost. Spoléhal, že se Hospodin ve svém osobním rozhodnutí přikloní na stranu spravedlnosti a milosrdenství.

Zpět k evangeliu. ***Já však vám pravím, abyste nepřísahali vůbec; ani při nebi, protože je to trůn Boží; ani při zemi, protože země je podnož jeho nohou; ani při Jeruzalému, neboť je to město***

velikého krále.

(34n) Aby Kristus dokreslil

bláhovost podobných přísah, zařadí hned vedle nich přísahu při vlastní hlavě.

Ani při své

hlavě nepřísahej, protože nemůžeš způsobit, aby ti jediný vlas zbělel nebo zčernal.

(36)

Vždyť neovládáš ani to, co máš na dosah ruky. Nemůžeš v přísaze ručit za svá slova ani barvou svých vlasů, natož abys ručil nebem, zemí nebo čímkoli, co je ti svaté. Takové přísahání je drzost. Braní Božího jména nadarmo. Jalové mluvení o Bohu jen a jen proto, abych podepřel své výpovědi, své zájmy, místo abych hlásal slávu Boží.

Já však vám pravím, abyste nepřisahali vůbec, jednoznačně nařizuje Kristus. Nepřisahat vůbec. Málokterý biblický verš se v dějinách setkal s takovými rozpaky. S takovým přežvykováním a rozměňováním. (Asi není náhodou, že jsem k němu těžko hledal nějaké cizí kázání, z něhož bych se mohl poučit.) Společnost od starověku až podnes, společnost pohanská, sekulární i takzvané křesťanská společnost od člověka tu a tam vyžaduje přísahu. Aby člověk závazně vyhlásil svůj postoj. Odpor k přísaze, která byla povinná pro každého císařského úředníka či vojáka, ten odpor přivedl první křesťany až k mučednictví. Pak se ale karta obrátila – sám panovník se stal křesťanem, avšak nadále požadoval od svých poddaných věrnost, stvrzenou přísahou. Gumoví teologové pružně vyrukovali s výklady, které obhajovaly nároky mocipánů a které zároveň oslabovaly Kristův zřetelný zákaz přísahy. Prý Ježíš mluvil jenom o křivopřísežnictví, prý mluvil jen o nesmyslně nabubřelých přísahách (např. při nebi). Prý se přisahat může, obzvláště před křesťanskými úřady, tam prý se to až musí. Prý jen mniši v kláštorech přisahat nesmějí. A tak dále, a tak dál. Z přísahy se stal nástroj moci. Běda těm, kdo se proti přísahání postavili. U nás to byla raná Jednota bratrská, v Evropě různé skupiny

odpíračů zbraní a násilí. Ani jedni to neměli snadné, všichni čelili silnějšímu či slabšímu pronásledování. Ostatním křesťanům přísaha nijak valně nevadila. Za Rakousko-Uherska se u soudu přísahal na krucifix, v Americe tam snad až do současnosti přísahají na bibli.

Já však vám pravím, abyste nepřísahali vůbec. Kristus hovoří jasně. A my mhouříme oči a jeho vůli obcházíme. Přiznávám, že i já jsem přísahal. Před devíti lety jsem nastoupil na vojnu. Jak známo, základní vojenská služba tradičně začínala přísahou. Přemítal jsem v kasárnách, co dělat. Přísahat, nepřísahat? Samotný závazek bojovat se mi nepříčil, ale ta procedura kolem. Nakonec jsem nevzdoroval a vzmohl jsem se pouze na to, že když nad nástupištěm sborově zahřmělo „Tak přísahám!“, já osobně jsem nekřičel. U cizí jednotky jsem později natrefil na svědka Jehovova. Obvykle si o nich myslíme všelicos, ale tento mladík ve mně vzbuzoval úctu. Nepřísahal. Vzal Ježíšova slova tak, jak jsou, bez mhouření očí, bez vytáček a dodatečných „ale“. Neměl příjemnou vojnu – bez přísahy se celý rok nedostal na vycházku a navíc mu přidělovali ty nejpodřadnější služby, jelikož mu nesvěřili žádnou techniku, jelikož neodpřisahl, že se o ni bude dobře starat...

Zhruba měsíc po vojenské přísaze jsem měl přísahat znovu. *Spoudeo ac policeor*, musí v nesrozumitelné latině pěkně nahlas pronést každý absolvent Karlovy univerzity. Jako ve středověku.

Slibuji a přísahám

, znamenají ona slova. Zase jsem se cítil rozporuplně, zase jsem si připadal zahaný do kouta. Ale někde tam mi došlo, nač asi náš učitel

Ježíš myslel, když vyhlásil:

Já však vám pravím, abyste nepřísahali vůbec.

Dnes už nemáme problém, že bychom do přísahy zatahovali Pána Boha nebo nějaké svaté náboženské položky. Přísaha je chápána jako právně či společensky závazné vyjádření. Pořád se ale s přísahou pojí určitá obřadnost. Jako kdyby ta slova byla cosi víc Ted' – přísahám – mluvím pravdu. Ted' svá slova беру vážně a stojím si za nimi. Ale co ty ostatní okamžiky? Tam pravdu mluvit nemusím? Tam si mohu libovolně rozhodnout, zda budu lhát? Tam si mohu nechat otevřená zadní vrátka pro únik před odpovědností?

□□□□□□□□□□ ***Já však vám pravím, abyste nepřísahali vůbec.***

Milý křesťane, odpusť si ten tyátr s přísaháním, že ted' skutečně, ale skutečně mluvíš pravdu a nic než pravdu. Ježíš ukazuje, že si život nemůžeme rozdělit na dvě části – na část bez přísahy a na část pod přísahou. Na část opravdovou a na část neopravdovou, pravdyprostou.

Vaše slovo bud' „ano, ano“ – „ne, ne“; co je nad to, je od zlého.

(37)

Je zlé štěpit život, štěpit sebe sama a žít podle dvojích pravidel.

Kdo přísahá, tváří se, že nyní – ale že právě jenom nyní

– hovoří pravdivě. To-hle Kristu vadí. Dvojakost, že jednou žijeme pořádně a podruhé nikoliv, a ještě si svou ledabylost vznešeně zdůvodníme. Avšak celý život žijeme před jedním, jediným Bohem. Nejsou chvíle, kdy je nakázáno žít opravdověji, čestněji, upřímněji. Nejsou okamžiky, kdy je dovoleno být méně poctivý, méně pravdivý. Máme jen jeden život. Mluvíme jen jedněmi ústy, milujeme jen jedním srdcem. Nemůžeme se rozkrojit na dvě části, závaznou a méně závaznou. Která část by se modlila? Která část by pak patřila Bohu? Neboť on nás bere se vším všudy. Chce nás ve svém království mít celé, nejen napůl. A proto se do něho cele vypravme a svěřme se do Božích rukou bez otevřených zadních vrátek. Amen.

*Genesis 18,20-34 □ □ □ □ □ 33; 433; 582; 611 □ □ □ □ □ Jaku
bův 4,1-8.10*

Napsal uživatel Jiří Tengler

Středa, 05 Prosinec 2007 21:57 - Aktualizováno Čtvrtek, 17 Leden 2008 22:29

Kázání na 23. neděli po Trojici, 11.listopadu 2007